

**Základní škola Ústí nad Labem, Stříbrnická 3031/4,
příspěvková organizace**

Krizový plán školy

Obsah:

1. Postup školy při výskytu událostí souvisejících s omamnými i psychotropními látkami (OPL)
2. Postupy při řešení šikany
3. Postup pro žáky s PAS (porucha autistického spektra)
4. Záškoláctví
5. Vandalismus
6. Poruchy příjmu potravy
7. Sebeпоškození

1. Postup školy při výskytu událostí souvisejících s omamnými i psychotropními látkami (OPL)

1.1 TZV. NELEGÁLNÍMI

Zakázána je výroba, distribuce, šíření i přechovávání omamných i psychotropních látek (dále v textu jen OPL), a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo (§187, §187a, §188 a §188a zákona č.140/1961 Sb., trestní zákon). Je nutné rozlišovat distributora OPL od uživatele OPL. Distribuce je trestným činem (plně v kompetenci Policie ČR), užívání OPL je porušením školního řádu.

1.1.2 Máme důvodné podezření, že žák má u sebe OPL

- * Zavolat Policii ČR.
- * Informovat zákonné zástupce žáka.

1.1.3 V prostorách školy byly nalezeny OPL

- * Látku nepodrobovat žádnému testu chemického složení.
- * O nález ihned uvědomit vedení školy a metodika prevence.
- * Za přítomnosti dalšího pracovníka školy látku vložit do obálky, napsat datum, místo a čas nálezů. Obálku přelepit, opatřit razítkem školy, podepsat a vložit do školního trezoru na vedení školy.
- * Vyrozmět Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění látky (další šetření je plně v její kompetenci).

1.1.4 Máme podezření, že žák bere OPL

- * Pohovor s dítětem, nabídka pomoci, doporučit rozhovor s odborníkem.
- * Pohovor se zákonnými zástupci.
- * V případě, že zákonní zástupci nejeví snahu ke spolupráci, nahlásit na OSPOD.
- * Následné kázeňské opatření.

1.1.5 Žák je ve škole pod vlivem OPL

- * Pokud je v ohrožení života, poskytnout první pomoc, dále zavolat záchrannou službu.
- * Volat zákonné zástupce, v mezních situacích i Policii ČR.
- * Provést zápis (třídní učitel, metodik prevence).
- * Nahlásit na OSPOD.
- * Následné kázeňské opatření.

1.1.6 Důvodné podezření, že se ve škole vyskytují a prodávají OPL

- * Oznamovat vedení školy a metodikovi prevence.
- * Zavolat Policii ČR (jelikož se jedná o podezření ze spáchání trestného činu, je šetření v její kompetenci).

1.1.7 Žák je přistižen, že má u sebe OPL

- * Odebrat a uložit látku jako případný důkaz (látku nepodrobovat žádnému testu chemického složení.) Viz „V prostorách školy byly nalezeny OPL“.
- * Ihned informovat vedení školy a metodika prevence.
- * Pohovor se žákem, vytvořit stručný záznam o případu (zejména odkud, od koho žák OPL má). Zápis podepíše i žák, u kterého byla OPL nalezena (nebo který ji odevzdal). Pokud žák odmítá zápis podepsat, uvést do zápisu. Zápisu je přítomen třídní učitel, metodik prevence a zástupce vedení školy.
- * Zavolat zákonné zástupce, Policii ČR (ta provede identifikaci látky).
- * Škola splní oznamovací povinnost k OSPOD.
- * Škola poskytne informace o možné odborné pomoci.
- * Následné kázeňské opatření.

1.1.8 Dítě nahlásí, že spolužák bere OPL

- * Informovat vedení školy, metodika prevence.
- * Důsledně ověřit pravdivost informací (nabízí se anonymní dotazníkové šetření, pohovory s žáky apod.).

1.1.9 V okolí školy se vyskytují OPL

- * Zavolat Městskou policii nebo Policii ČR.
- * Informovat vhodným způsobem žáky i zákonné zástupce (elektronická žákovská knížka).

1.2 TZV. LEGÁLNÍMI

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším než 18 let alkohol nabízet nebo je v konzumaci nějak podporovat (§12 zákona č. 379/2005 Sb.).

Ve vnějších i vnitřních prostorách školy je zakázáno kouřit (§8 odst. 1b) zákona č. 379/2005 Sb.). Kouřit zde nesmějí žádné osoby, za tímto účelem nelze zřizovat žádné kuřárny.

1.2.1 Žák byl přistižen, jak kouří v areálu školy (nebo u něj byly nalezeny tabákové výrobky)

- * Zabavení tabákových výrobků, zajistit je jako případný důkaz.
- * Informovat vedení školy a metodika prevence.
- * Rozhovor s žákem, sepsat stručný záznam (zejména odkud, od koho má cigarety).
- * Informovat zákonné zástupce.
- * Kázeňské opatření.
- * Jestliže se situace opakuje, lze v určitých případech kontaktovat OSPOD.

1.2.2 U žáka byl nalezen alkohol

- * Zajistit dotyčný alkohol, tekutinu nepodrobovat žádnému testu chemického složení.
- * Ihned informovat vedení, metodika prevence.
- * Nalezenou tekutinu zajistit na vedení školy (kvůli důkazům).
- * Sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo a čas nálezů, jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). Pokud žák odmítá zápis podepsat, uvést do zápisu. Zápisu je přítomen třídní učitel, metodik prevence a zástupce vedení školy.
- * Informovat zákonného zástupce.
- * Uvědomit OSPOD.
- * Kázeňské opatření.

1.2.3 Žák je ve škole pod vlivem alkoholu

- * Pokud je žák v ohrožení života, poskytnout první pomoc, dále zavolat záchrannou službu.
- * Ihned informovat vedení školy a metodika prevence.
- * Sepsat stručný záznam s žákem (zejména odkud, od koho má alkohol).
- * Informovat zákonné zástupce.
- * Kázeňské opatření.
- * Kontaktovat OSPOD.

2. Postupy při řešení šikany

2.1 Pro vyšetřování počáteční šikany

- * Identifikace problému, zda se může jednat o šikanu (dotčený učitel, třídní učitel a metodik prevence).
- * Odhad závažnosti a formy šikany (třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce, zástupce vedení školy).
- * Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s obětí.
- * Je nutné nalézt vhodné svědky.
- * Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- * Je nutné zajištění ochrany oběti.
- * Předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovorů:
 - a) Rozhovor s obětí a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření).
 - b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku).
- * Realizace vhodné metody:
 - a) Metoda usmíření.
 - b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči).
- * Třídní hodina:
 - a) Efekt metody usmíření.
 - b) Oznámení potrestání agresorů.

- * Elektronická žákovská knížka jako informační kanál, uchovávat korespondenci.
- * Rozhovor s rodiči oběti, rozhovor s rodiči agresora.

2.1.2 Následné mimořádné aktivity:

- * Spolupráce všech pracovníků školy v rámci prevence.
- * Mimořádná třídní schůzka.
- * Intenzivní práce s celou třídou.
- * Spolupráce s rodiči, policií, OSPOD.

2.2 Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídní lynčování

- * Odhad závažnosti a formy šikany.
- * Překonání šoku pedagogického pracovníka, bezprostřední záchrana oběti a zastavení skupinového násilí.
- * Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- * Zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi.
- * Pokračující pomoc a podpora oběti (případně zavolání lékaře).
- * Nahlášení policii, informovat rodiče.

2.2.1 Vlastní vyšetřování

- * Rozhovor s obětí a informátory.
- * Nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků.
- * Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
- * Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory. Není vhodné konfrontovat agresora s obětí.

2.2.2 Náprava

- * Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.
- * Spolupráce všech pracovníků školy v rámci prevence.
- * Mimořádná třídní schůzka.
- * Intenzivní práce s celou třídou.
- * Spolupráce s rodiči, policií, OSPOD.

2.2.3 Výchovná opatření

- * Další práce s agresorem. V případě potřeby zprostředkovat péči PPP, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
- * Napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížení známky z chování, převedení do jiné třídy.

2.2.4 V mimořádných případech se užijí další opatření:

- * Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v příslušném diagnostickém ústavu.
- * Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

2.3 Šikana zaměřená na učitele

Pro řešení šikany zaměřené na učitele platí tyto zásady:

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Pokud pedagog čelí šikaně ze strany žáků, oznámí tuto skutečnost vedení školy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky zajistí pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě, vyžaduje-li to situace.

2.3.1 Výchovná opatření

- * Další práce s agresorem. V případě potřeby mu zprostředkovat péči PPP, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

2.3.2 Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření

- * Napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížení známky z chování, převedení do jiné třídy.

2.3.3 V mimořádných případech se užijí další opatření:

- * Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v příslušném diagnostickém ústavu.
- * Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

2.4 Kyberšikana

Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či dalších osob - tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.). Školy jsou povinny zajistit bezpečnost a ochranu zdraví svých žáků a zároveň vytvářet podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů. Tato povinnost je dána školským zákonem (Zákon 561/2004 Sb., 2012), konkrétně § 29, který se zaměřuje na bezpečnost a ochranu a zdraví ve školách.

2.4.1 Způsob řešení kyberšikany

- * Zajistit rychlou ochranu oběti (např. odstranit diskusní skupinu či profil, ve kterém ke kyberšikaně dochází, odstranění dehonestujících materiálů z internetu a zastavit tak další šíření kyberšikany atd.).
- * Zajistit dostatečný počet svědků (u kyberšikany často chybí svědci, publikum je značně anonymní a nelze identifikovat, kdo má o kyberšikaně informace).
- * Vystopovat útočníka (u tradiční šikany útočníka známe, u kyberšikany však útočník často vystupuje pouze pod přezdívkou, využívá falešné profily atd.).
- * Rozpoznat, kdy jde o kyberšikanu a kdy ne (žáci často nerozpoznají hranice kyberšikany a neví, jak se s ní vypořádat, neví, koho kontaktovat, jak postupovat, jaké kroky podniknout).

2.4.2 Řešení kyberšikany – vhodný postup pro oběť kyberšikany

- * Zachovat klid – nejednat ukvapeně.
- * Ušchovat si důkazy – uchovat a vystopovat veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, fotografie, videa, printscreen www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování.
- * Ukončit komunikaci s pachatelem – nekomunikovat s útočníkem, nesnažit se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožovat, nemstít se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.
- * Blokovat pachatele a blokovat obsah, který rozšiřuje – pokusit se zamezit útočníkovi přístup k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby).
- * Identifikovat pachatele (pokud to neohrozí oběť).
- * Oznamit útok dospělým (učitel, rodič) – svěřit se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psycholog apod.).
- * Nebát se vyhledat pomoc u specialistů – kontaktovat specializované organizace, poradny, Policii ČR.
- * Žádat konečný verdikt (v případě řešení situace školou) – po prošetření celého případu trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí.

3. Postup pro žáky s PAS (porucha autistického spektra)

3.1 Vysvětlení pojmu PAS

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. V mezinárodní klasifikaci nemocí (MKN - 10) jsou označovány jako pervazivní (všepromikající) vývojové

poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, jiné pervazivní vývojové poruchy, pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná.

3.2 Krizový individuální plán

Krizový plán vypracovává škola individuálně pro žáka, kterému krizová situace hrozí. Spolupráce s PPP. Lze využít i Metodiku pro nastavování podpůrných opatření ve školách ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními podle vyhlášky č 27/2016 Sb., v platném znění. Situaci vždy řešit ve spolupráci s výchovným poradcem a s metodikem prevence.

4. Záškoláctví

4.1 Jak řešit záškoláctví

- a) **Do 10 vyučovacích hodin** - Se zákonným zástupcem žáka jedná třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván písemně a prokazatelným způsobem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce obdrží kopii zápisu.
- b) **Více než 10 vyučovacích hodin a méně než 25 hodin** - Ředitel školy svolává školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: zástupce z vedení školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce OSPOD, školní metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
- c) **Více než 25 vyučovacích hodin** – Ředitel školy zasílá bezodkladně oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) OSPOD nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**.
- d) **Opakované záškoláctví** - V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži), nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem. Vše předat i v kopii na OSPOD.

5. Vandalismus

5.1 Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět (rodiče, PPP, OSPOD, Policii ČR atd.)

- * Informovat zákonné zástupce (vždy u nezletilých žáků).
- * Při odmítnutí spolupráce rodičů, zákonných zástupců nebo při opakovaném vandalismu vyrozumět OSPOD (obecní úřad).
- * Pokud nedojde ke smíru – náhrada vzniklé škody, ohlásit věc Policii ČR (do 5 000 Kč řešeno jako přestupek, nad 5 000 Kč řešeno jako trestný čin).
- * Při každém vandalském činu podávat vždy objektivní informace pedagogickému sboru, vychovatelům, žákům a rodičům, aby bylo zamezeno „informačnímu šumu“ a překrucování stavu věci.
- * Při opakovaném vandalismu stejným žákem oslovit pedagogicko-psychologické poradenství nebo střediska výchovné péče (souhlas zákonných zástupců, u nezletilých i zletilých žáků).

6. Poruchy příjmu potravy

6.1 Kdy, koho a v jakém případě kontaktovat

- * Rodiče vždy kontaktovat, pediatra tehdy, pokud dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se. Rodiče informovat, když dítě vykazuje známky hubnutí a nechodí opakovaně do školní jídelny.

6.2 Možnosti a limity pedagoga

- * Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte. Může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé výchovných předmětů), doporučit popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem. Vhodná přednáška na dané téma.

7. Sebepoškozování

7.1 Jak postupovat

- * Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, případně i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení.
- * Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou.
- * Předat dítě školnímu psychologovi. Pokud škola nedisponuje školním psychologem, lze samozřejmě využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.
- * Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance.
- * Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy.

7.2 V jakém případě vyrozumět Policii ČR / OSPOD

- * Ohlašovací povinnost se netýká přímo sebepoškozování, ale doprovodných problémů často sebepoškozování doprovázejících – např. šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) apod.
- * Povinnosti hlášení podléhá navádění dětí k sebepoškození/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).
- * V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je na místě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

Tento krizový plán je závazný pro všechny žáky a zaměstnance školy.

V Ústí nad Labem dne 1. 9. 2022

Mgr. Michal Ševcovic
ředitel školy